

ЖИХАРЕВА К. В.

РОГОВСЬКИЙ С.В., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПАРКЛЕТ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ОБЛАШТУВАННЯ ВУЛИЦІ

Проаналізовано історію створення та досвід використання парклетів у громадських просторах в різних країнах світу, зокрема в Україні. Надані пропозиції щодо використання та озеленення парклетів в Україні під час облаштування міських вулиць.

Ключові слова: вуличні меблі, ландшафтний дизайн, громадський простір, точкове озеленення міста, благоустрій.

Якість міста та міського простору для людини, як пішохода, має значення на рівні очей. Саме в малому масштабі, рухаючись зі швидкістю 5 км/год, пішохід сприймає міський простір з близька, контактуючи з ним. І під час цього руху людина або отримує задоволення від якості міського середовища, або морально постраждає за його відсутності. І це не залежить від того, чим викликане пересування людини: необхідністю чи заохочуванням [1, с.128].

В усьому світі люди давно усвідомлюють необхідність нових підходів до створення громадських просторів на площах, вулицях, міських скверах та інших загальнодоступних місцях. Прийшов час переосмислити спосіб використання вулиць та можливості міського ландшафту. Одним із сучасних урбаністичних підходів із перетворення міського середовища, який, за невеликих зусиль, може змінити характер міста, є створення парклетів.

Парклет (англ. Parklet) спрямований на збільшення простору і зручності для відпочинку людей, знайомства, спілкування. Є продовженням тротуару. Часто його встановлюють замість одного або кількох паркувальних місць для авто на узбіччі вулиці, на площах, біля територій кав'ярень, торговельних центрів. Його покликання продемонструвати, як площа одного паркомісця може бути використана відразу багатьма людьми.

Парклету утворюють міні-публічні багатофункціональні простори. Крім садових лав та елементів озеленення, вони можуть включати крісла, столи, місця для паркування велосипедів, спортивні тренажери. Це невеличкі об'єкти, дизайн та матеріали яких можуть бути найрізноманітнішими, іноді навіть такі, що вже раніше використовувалися.

Ідея створення парклетів виникла в Сан-Франциско під час проведення програми PARK(ing) Days, коли люди захоплювали парковки, а на їх місцях організовували мініпарки. Більшість з них були демонтовані в той же день, але деякі залишилися на своїх місцях і були узаконені міською владою [2]. Нині ідея розповсюджується через Інтернет і з уст в уста. З моменту свого створення в 2005 році PARK (ing) Day перетворився в глобальний експеримент з оновлення і переформування транспортного простору для соціальної комунікації, відпочинку та художнього самовираження. В даний час проєкт щорічно реалізується в сотнях міст на всіх континентах Землі [3]. У Києві, в рамках цієї програми, активісти захопили парковку на Контрактовій площі, на якій встановили дивани, шезлонги, щоб показати, що місто належить в першу чергу людям, а не автомобілям.

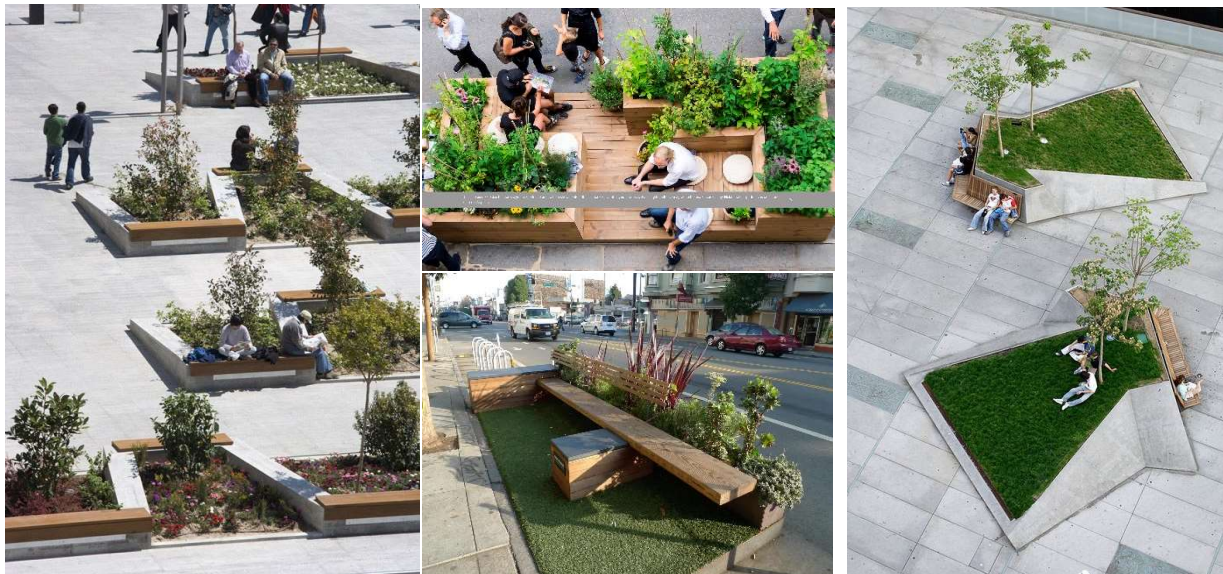

Рис.1. Приклади використання парклетів в світі

Лондон відомий своїми чудовими міськими парками, але і в цьому місті також активно впроваджують невеликі озеленені островці в міське середовище. Одним із відомих прикладів перетворення частини вулиці на мікропарк є встановлений парклет ParkedBench замість двох паркувальних місць на одній із лондонських вулиць. Він являє собою портативний мікропарк, розроблений британськими дизайнерами WMB Studio, який пропонує нове громадське місце, оточене рослинністю. Поєднання зручних лав для сидіння з насадженнями рослин формує буферну зону, що захищає від трафіку транспорту [4].

Рис.2. Лондон, дизайнери ParkedBench зі студії WMB відпочивають на парклеті.

В Україні вже є досвід встановлення таких вуличних меблів. Вперше їх встановили в Івано-Франківську. Ідея з'явилась у учасників спільноти "Тепле місто". Авторами є архітектори Андрій Назаренко та Ганна Пашинська. Конструкція виконана з фанери та складається з п'ятиста елементів. Зі слів авторів, спорудження парклету змусило людей замислитися над тим, скільки місця займають машини в міському просторі. Багато людей дивилися і не вірили, що на цьому місці можуть розміститися всього два автомобілі. Тут є дві зони для відпочинку: велика – для цілої компанії і трохи менша – для кількох людей. Тут

можна відпочивати, сидячи на підлозі, на лавах і на модулях. Є місце для велопарковки. На вулиці, де було встановлено парклет, раніше не було жодної лави для відпочинку, так що без сумніву цей громадський простір буде користуватися популярністю у мешканців міста [2]. Наразі, такі вуличні меблі з'являються і в інших містах України: в Чернівцях, Дніпрі, Павловську, Хмельницькому та інших.

Рис.3. Івано-Франківськ. Перший парклет в Україні.

Важлива роль в озелененні населених місць належить квітково-декоративним композиціям. На платформі парклетів можна розмістити невеликі газони, модульні квітники, висадити дерева та кущі в діжках, створити невеличкі, але виразні садово-паркові композиції. Сучасними заходами озеленення передбачається широке використання декоративних рослин, у тому числі однорічних [5], які також необхідно використовувати і під час влаштування вуличних меблів. Важливо проєктувати стаціонарні парклеті в місцях скупчення людей, розширюючи пішохідний простір, особливо в центрі міст. У цьому випадку під час реконструкції вулиць і площ буде можливість влаштовувати зони відпочинку в тіні великих дерев з кулястою формою крони, наприклад, *Acer platanoiles* 'Globosa', *Catalpa bignoides* 'Nana', *Robinia pseudoacacia* 'Umbaculifera'. Ці дерева мають компактну густу крону і не потребують формувальних обрізок та можуть розміщуватися навіть під лініями зв'язку. В озелененні парклетів слід використовувати вічнозелені кущі, які не втрачатимуть декоративності в зимовий період, зокрема види та культивари родів *Juniperus*, *Taxus*, *Thuja*, *Chamaeciparus*. Це дозволить урізноманітнити міські пейзажі, особливо в зимовий період. Кущі листяних порід та трав'янисті багаторічники і однорічники варто використовувати як сезонні акценти, які нададуть місцю тимчасового відпочинку неповторний і, водночас, мінливий вигляд. Обмеженість простору вимагає індивідуального підходу як до вибору асортименту, так і до формування композицій під час озеленення парклетів.

Останніми роками парклеті стали дуже популярними, вже створюються цілі програми та видаються інструкції зі встановлення цих елементів міського благоустрою, за якими кожна людина може ініціювати його встановлення [6].

Отже, можна сказати, що парклеті забезпечують більше простору для пішоходів, покращують комфорт та естетичний вигляд вулиць, за рахунок

точкового озеленення, сприяють очищенню повітря та створюють комфортні умови для короткотривалого відпочинку. Створення таких «кишенькових парків» в Україні є актуальними завданням. Це може бути новим та цікавим урбаністичним досвідом для України. Такі громадські простори представляються відмінним способом локально змінити міський ландшафт, оживити та покращити міське середовище.

Список літератури.

1. Гел Йен. Міста для людей / Йен Гел; переклад з англійської Ольги Любарської. – К.: Основи, 2018. – 280 с.
2. А. Григораш. В Украине создали первый парклет: что это и зачем он нужен. - URL: <https://bzh.life/gorod/v-ukraine-sozdali-pervyy-parklet-cto-eto-i-zachem-on-nuzhen>
3. The Park(ing) Day. Manual. A Primer on User-Generated Urbanism and Temporary Tactics for Improving the Public Realm/. - URL: https://www.asla.org/uploadedFiles/CMS/Events/Parking_Day_Manual_Consecutive.pdf
4. Kristin Hohenadel. A London Street Sacrificed Two Parking Spaces for a Cheerful Micropark. URL: <https://slate.com/human-interest/2015/12/parkedbench-from-wmb-studio-is-a-portable-micropark-that-replaces-two-london-street-parking-spaces-with-a-parklet-for-pedestrians.html>
5. Левандовська С.М., Олешко О.Г. Досвід і перспективи використання культиварів *Callistephus chinensis* (L.) Ness в озелененні населених місць. // Сучасний стан і перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 4-5 квітня 2019 р.). – Львів, НЛТУ України, 2019. ННБК «АТБ». – С. 137.
6. Що таке парклеті? Новинки світового урбанізму. - URL: <https://web.archive.org/web/20150723055300/http://prolab.in.ua/urban-spaces-news/scho-take-parklety-novyanky-svitovoho-urbanizmu.html?lang=uk>

УДК 630.232.22

КОБЕЦЬ О.В., канд. с.-г. наук

МЕЛЬНИКОВА І. О., студентка

Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія

ПРОЄКТ БЛАГОУСТРОЮ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИБУДИНКОВОЇ ТЕРИТОРІЇ ЗА АДРЕСОЮ ВУЛ. НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ, 42, М. ЗАПОРІЖЖЯ

Представлено проєкт благоустрою та озеленення території, прилеглої до житлового будинку. Збагачення асортименту вічнозеленими, квітучими і злаковими видами покращить декоративний, мікрокліматичний і санітарний стан прибудинкової території.

Ключові слова: озеленення, благоустрій, прибудинкова територія, вічнозелені породи, гарноквітучі чагарники

Прибудинкові території міської забудови мають кілька важливих функцій: забезпечувати захист будівель від загазованості, шуму і пилу з прилеглих вулиць, покращувати місцеві мікрокліматичні умови, та у поєднанні із архітектурою створювати естетичний образ вулиць, будинків і споруд [1]. Озеленення та благоустрій – важливі заходи, які дозволяють привести стан території і розташованих на ній об'єктів в естетично приємний вигляд надати належний декоративний та екологічний статус прибудинковій території багатоквартирного будинку.